

ДО
НАУЧНОТО ЖУРИ
ПРИ ПРАВНО-ИСТОРИЧЕСКИЯ ФАКУЛТЕТ
НА ЮГОЗАПАДНИЯ УНИВЕРСИТЕТ
„НЕОФИТ РИЛСКИ” - БЛАГОЕВГРАД

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Верка Любенова Лазарова

доцент по трудово право и общественно осигуряване при ЮЗУ „Неофит Рилски“, Правно-исторически факултет

определена със заповед № 622 от 28.02.2018 г. на Ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски“ за член на научното жури за публична защита на дисертационния труд на тема „**Социално осигуряване на самоосигуряващите се лица**“ за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ по научната специалност „Трудово право и общественно осигуряване“, професионално направление 3.6 Право, област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, на **Жанета Христова Петкова**, докторант на самостоятелна подготовка в катедра „Гражданскоправни науки“ при Правно-историческия факултет на Югозападния университет „Неофит Рилски“, Благоевград. Научен ръководител на докторантката е доц. д-р Райна Койчева.

Уважаеми членове на научното жури,

Основание за започване на процедурата се съдържа в чл. 4, ал. 3 от Закона за развитието на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), чл. 30, ал. 3 от Правилника за прилагане на Закона за развитието на академичния състав на Република България (ППЗРАДРБ), чл. 4, ал. 3 от Вътрешните

правила за развитието на академичния състав в ЮЗУ „Неофит Рилски” (ВПРАС), а така също и съгласно решение на Факултетния съвет на Правно-историческия факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски” и заповед № 622 от 28.02.2018 г. на Ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски за определяне членовете на научното жури.

Документите, представени от докторантката съответстват на изискванията на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и ВПРАС в ЮЗУ „Неофит Рилски”.

По темата на дисертационния труд докторантката има 2 отпечатани статии:

1. „Понятие за осигурително правоотношение на самоосигуряващите се лица в ДОО” – В: Сборник доклади от докторантска научна конференция „Правни и икономически проблеми в съвременната бизнес среда” – 23.10.2015 г. С.: ИК – УНСС, 2016, с. 184-192, ISBN 978-954-644-861-3.
2. „За понятието „самоосигуряващо се лице в ДОО” – В: Сборник доклади от юбилейна научна конференция „Право и бизнес – усъвършенстване на нормативната уредба” – 24.11.2016 г. С.: ИК – УНСС, 2017, с. 414-420, ISBN 978-954-644-991-7.

Авторът на дисертационния труд е представил **автореферат**, който вярно отразява основните елементи от съдържанието на дисертацията, както и изведените в научното изследване предложенията *fe lege ferenda*=

1. Относно научните достойнства на дисертационния труд:

По отношение на оригиналността и актуалността на научното изследване:

Въпросите, които са разгледани в дисертационния труд са свързани със социалното осигуряване на самоосигуряващите се лица, т. е. за онези лица, упражняващи независима трудова дейност. Въпросът за спецификата на тяхното осигуряване **става особено актуален** след 90 години на миналия век, когато с оглед на новата икономическа ситуация формите, в които се

упражнява труд се обогатяват и все повече хора придобиват доходите си за издръжка, осъществявайки трудова дейност от свое и за своя сметка, с тенденция половината от работещите да са на свободна практика. Поради това темата, предмет на представеното научно изследване на въпросите относно социално осигуряване на самоосигуряващите се лица е особено актуална.

Към момента в българската осигурителноправна литература представения дисертационен труд е първото цялостно самостоятелно изследване относно осигурителната закрила на самоосигуряващите се лица и спецификите на техните осигурителни правоотношения.

По съдържанието на труда:

Преди всичко, трудът е правилно структуриран съобразно поставената тема на изследване. Трудът е в обем от 212 стандартни страници. В структурно отношение дисертационния труд се състои от: съдържание, Въведение, четири глави, Заключение и Библиография на ползваната литература. Библиография включва над 100 заглавия на български, руски и английски език. Всички те са цитирани в бележките под линия.

Авторът подробно е разгледал историческото развитие на нормативната уредба на общественото осигуряване на самоосигуряващите се лица по българското законодателство и в международен аспект. Изяснено е понятието за осигурително правоотношение на самоосигуряващите се лица и неговите основни юридически белези като е посочен кръгът на лицата, обхванати от него чрез отличителните характеристики, които ги определят като самостоятелна категория лица. Очертано е действието на осигурителните им правоотношения във времето, както техния обхват и съдържание. Подробно са анализирани правата и задълженията на страните по осигурителното правоотношение – на самоосигуряващите се лица и на осигурителния орган НОИ.

Четейки научното съчинение прави особено впечатление доброто познаване на нормативната уредба, българска и чуждестранна, включително и на международната доктрина по разглежданите въпроси от авторката. Понятиятната яснота в съчинението е постигната от автора благодарение на стегнатия, точен и ясен език на изложението. Направените сериозните научни

обобщения представляват несъмнени научни приноси на предложения дисертационен труд.

В резултат на направения анализ, авторът е извел възможните насоки за повишаване на социалната закрила, така че да обхване всички икономически активни граждани като са направени многобройни препоръки *de lege ferenda* за усъвършенстване на националното осигурително законодателство.

Посочена е необходимостта от дефиниция на понятието „самоосигуряващо лице“, въз основа на която да се обхванат от социална закрила и други лица, които не се вписват в съществуващите класификации на професиите /Гл.1, § 3, т.2/. С цел подобряване на социална закрила на тези лица в системата на пенсионно обществено осигуряване се предлага да бъдат включени всички лица, извършващи независима трудова дейност, а не само изрично изброените в закона категории самоосигуряващи се лица.

Интерес представлява предложението на автора *de lege ferenda* за законодателна възможност за избор от самоосигуряващите се лица между осигурително плащане и бизнес помощ при настъпване на осигурителния риск общо заболяване с последица временна неработоспособност/с.141/, както и помощ за домакинството или грижа за детето, без майката да преустановява трудовата си дейност /с. 143/.

Предложението на автора за разширяване на персоналния обхват на чл. 4, ал. 9 КСО като се предостави възможност за осигуряване на всички членове на семейството, които участват при осъществяване на дейността на самоосигуряващото се лица, би довело до ефективно справяне със случаите на липса на социална закрила на тези лица/с.119-120/.

Подкрепям и предложението *de lege ferenda* на автора лицата, които упражняват дейности, за които се плаща патентен данък, но не са търговци, да бъдат обособени като самостоятелна категория самоосигуряващи се лица /с. 202)/.

II. Критични бележки и препоръки:

Струва ми се, че в изложението на научния труд не е достатъчно представена съдебната практика по коментираните въпроси.

III. Заключение:

Считам, че посочените научни достойнства на представения дисертационен труд обосновават положителната му оценка и поради това си позволявам и

ПРЕПОРЪЧВАМ

на Научното жури да присъди образователната и научна степен „доктор“ по научната специалност „Трудово право и обществено осигуряване“, професионално направление 3.6 Право, *на Жанета Христова Петкова*, докторант на самостоятелна подготовка в катедра „Гражданскоправни науки“ при Правно-историческия факултет на Югозападния университет „Неофит Рилски“, Благоевград.

Благоевград

10 април, 2018 г.

Член на научното жури:

(доц. д-р Верка Лазарова)